

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Jitky Zavřelové a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **J. Č.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice pod sp. zn. 52 A 7/2025, o nesouhlasu Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice s postoupením věci,

t a k t o :

K projednání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice pod sp. zn. 52 A 7/2025 **je místně příslušný** Městský soud v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 13. 9. 2024 u Městského soudu v Praze žalobu proti sdělení Ministerstva životního prostředí ze dne 5. 8. 2024, č. j. MZP/2024/230/1229, sp. zn. ZN/MZP/ 2024/231/130, jímž byl vyřízen podnět žalobce k postupu dle § 156 odst. 2 správního řádu. Uvedené sdělení považoval žalobce za rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a domáhal se jeho zrušení, event. prohlášení jeho nicotnosti.

[2] Žalobce v žalobě uvedl, že dne 30. 5. 2023 podal u Krajského úřadu Pardubického kraje žádost o určení právního vztahu dle § 142 odst. 1 správního řádu. Dožadoval se určení, že ke dni 6. 9. 2018, k němuž byl ustanoven správcem pozůstalosti tam uvedené osoby, „*nebylo a není dodnes v platnosti a účinnosti nařízení Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí, kterým se vyhláší Přírodní rezervace Bošínská obora*“. Žalobce měl za to, že je sporné, zda byla přírodní rezervace Bošínská obora vyhlášena v souladu s právními předpisy, tedy zda existuje. Krajský úřad Pardubického kraje však namísto rozhodnutí dle § 142 odst. 1 správního řádu svévolně postupoval dle odst. 2 téhož ustanovení a vydal osvědčení. Žalobce dále rozporoval postup Ministerstva životního prostředí (jako původního žalovaného), které jeho podání považovalo za podnět dle § 156 odst. 2 správního řádu, tj. za podnět ke zrušení osvědčení pro rozpor se zákonem.

[3] Usnesením ze dne 5. 12. 2024, č. j. 17 A 84/2024-11, Městský soud v Praze po vyhodnocení obsahu žaloby vyzval žalobce k tomu, aby buď žalobu změnil na žalobu proti nečinnosti a označil za žalovaného Krajský úřad Pardubického kraje (výrok I.), nebo aby

soudu sdělil, že setrvává na podané žalobě a uvedl, proč považuje napadené sdělení za rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. (výrok II.). V reakci na toto usnesení žalobce Městskému soudu v Praze sdělil, že mění žalobní typ, označuje za žalovaného Krajský úřad Pardubického kraje a navrhuje, aby Městský soud v Praze žalovanému uložil, aby vydal deklaratorní rozhodnutí dle žádosti žalobce.

[4] V návaznosti na toto podání Městský soud v Praze věc usnesením ze dne 13. 1. 2025, č. j. 17 A 84/2024-17, postoupil Krajskému soudu v Hradci Králové jako soudu místně příslušnému. K tomu soud uvedl, že vzhledem k tomu, že nově označeným žalovaným je správní orgán se sídlem v Pardubicích, místně příslušným k projednání žaloby je krajský soud, v jehož obvodu se Pardubice nachází (§ 7 odst. 2 s. ř. s.).

[5] Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, jemuž byla věc přidělena k rozhodnutí (dále též „krajský soud“) vyjádřil s postoupením věci nesouhlas ve smyslu § 7 odst. 6 věty druhé s. ř. s. Podle krajského soudu je třeba vyjít z § 11 odst. 1 s. ř. s. (ve spojení s § 64 s. ř. s.) a navazující judikatury Nejvyššího správního soudu, podle níž jsou z hlediska místní příslušnosti rozhodné okolnosti, které tu byly na počátku řízení (a nikoliv pozdější změny žaloby provedené v návaznosti na výzvu soudu). Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že k řízení o žalobě je místně příslušný Městský soud v Praze.

[6] Nejvyšší správní soud zaslal nesouhlas s postoupením věci účastníkům řízení. Ti se ve lhůtě stanovené soudem k nesouhlasu nevyjádřili.

[7] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že místně příslušným k projednání a rozhodnutí věci je Městský soud v Praze.

[8] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. platí, že *nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany.*

[9] Podle § 7 odst. 6 platí, že *není-li soud, u něhož byl návrh podán, k jeho vyřízení místně příslušný, postoupí jej k vyřízení soudu příslušnému. Nesouhlasí-li tento soud s postoupením věci, předloží spisy k rozhodnutí o příslušnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány.*

[10] Podle § 64 s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu.*

[11] Podle § 11 odst. 1 o. s. ř. *řízení se koná u toho soudu, který je věcně a místně příslušný. Pro určení věcné a místní příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení.*

[12] V usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2007, č. j. Nad 13/2007-39, č. 1458/2008 Sb. NSS, rozšířený senát zdejšího soudu vyslovil: „Pro určení místní příslušnosti jsou rozhodující okolnosti v době zahájení řízení; řízení je ve správním soudnictví zahájeno (srov. § 32 s. ř. s.) dnem, kdy návrh došel soudu. Zkoumá-li tedy soud místní příslušnost za řízení, musí ji posuzovat zpětně ke dni zahájení řízení, a pro případné rozhodnutí o místní příslušnosti pak platí, že rozhodující je stav v době, kdy bylo řízení zahájeno. Místní příslušnost takto určená trvá až do skončení řízení. Tím se vyjadřuje zásada perpetuatio fori,

pokračování

neboli trvání soudní příslušnosti, jež znamená, že soudní příslušnost jednou určená trvá až do skončení řízení bez ohledu na pozdější změny okolností, které jsou jinak pro určení příslušnosti rozhodné. Pravidlo trvání soudní příslušnosti pak nutně platí nejen pro řízení před krajskými soudy (v I.stupni), ale i na jejich příslušnost po případném zrušení rozhodnutí a vrácení věci Nejvyšším správním soudem k dalšímu řízení, perpetuatio fori se obnovuje. [...] Zásada trvání místní příslušnosti soudu vyjadřovaná obvykle výrazem perpetuatio fori je tedy plně aplikovatelná i ve správním soudnictví.“

[13] Obdobnou situací, ke které došlo v dané věci, se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. Např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2024, č. j. Nad 67/2024-106, soud vyslovil, že „[...] nelze na upravenou žalobu pohlížet jako na žalobu nově podanou. Nadále se jedná o jedno a týž soudní řízení, pro které jsou v souladu se zásadou perpetuatio fori rozhodné okolnosti v okamžiku jeho zahájení, které trvají až do jeho skončení. Jakékoli změny skutečností rozhodných pro posouzení místní příslušnosti, které nastanou až v průběhu řízení, tedy včetně případné změny žalobního typu a změny žalovaného, již nejsou z pohledu posuzování místní příslušnosti rozhodné. Ostatně není ani žádoucí, aby se za takové procesní situace stal místně příslušným jiný soud, než který o věci samé již jednou rozhodl, neboť taková změna vede ke znepráhlednění soudního řízení pro jeho účastníky.“ Shodně lze odkázat též na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2019, č. j. Nad 295/2018-44, bod 8.

[14] Uvedené odpovídá i judikatuře rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu. Např. v usnesení ze dne 20. 11. 2018, č. j. Nad 99/2018-75, č. 3821/2019 Sb. NSS, rozšířený senát vyslovil: „Otázku své příslušnosti zkoumá soud jako jednu z podmínek řízení. Při zkoumání věcné i místní příslušnosti platí zásada perpetuatio fori (trvání příslušnosti), podle které jsou pro určení věcné a místní příslušnosti až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 6. 2003, č. j. Nad 52/2003-28, č. 27/2003 Sb. NSS, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 10. 10. 2007, č. j. Nad 13/2007-39, č. 1458/2008 Sb. NSS). Jestliže se v průběhu řízení tyto okolnosti změní, nemá to na určení příslušnosti vliv. Výjimku z této zásady, jakož i z ústavní zásady, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny), představuje institut přikázání věci jinému soudu neboli tzv. delegace. O této změně místní příslušnosti může v případech stanovených zákonem (z důležitých důvodů) rozhodnout Nejvyšší správní soud postupem podle § 9 s. ř. s.“

[15] Zásadu *perpetuatio fori* ve své judikatuře akcentuje i Ústavní soud. Ten konstatoval, že i po změně žaloby „se upřednostní zásada perpetuatio fori a původně místně příslušný soud bude i nadále pokračovat v řízení“, neboť bylo-li „původní řízení zahájeno u příslušného soudu – tedy mimo jiné ze zákona takového, který je schopen nestranně a kvalifikovaně posoudit a rozhodnout konkrétní spor [...], pak ani z hlediska účastníka řízení a procesní ekonomie není bez dalšího žádoucí, aby soud, který se již s věcí seznámil a začal ji posuzovat, byl nahrazen soudem jiným s ohledem na eventuálně (nově) nastalý nedostatek místní příslušnosti“, (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS 2238/21, body 11 a 12).

[16] Pro úplnost lze dodat, že citovaná judikatura akcentuje též skutečnost, že soud, který byl k projednání věci příslušný na začátku, měl možnost se s věcí důkladně seznámit. V usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2024, č. j. Nad 67/2024-106, zdejší soud na úvahy obecné úvahy o zásadě *perpetuatio fori* navázal konstatováním: „Zároveň je uvedené řešení v souladu se zásadou hospodárnosti řízení. Navzdory tomu, že se po změně jedná o jiný žalobní typ, zůstávají žalobní tvrzení a skutková zjištění, jimiž se městský soud zabýval

v předchozím řízení, stejná.“ I v nyní posuzovaném případě je přitom zjevné, že se Městský soud v Praze se žalobou důkladně obeznámil, neboť v usnesení ze dne 5. 12. 2024, č. j. 17 A 84/2024-11, žalobní argumentaci zevrubně rozebírá a poskytuje svůj předběžný pohled na věc.

[17] S ohledem na uvedená východiska se Nejvyšší správní soud v plném rozsahu ztotožnil s nesouhlasem krajského soudu. Žalobce žalobu původně podal jako žalobu proti „rozhodnutí“ Ministerstva životního prostředí. K projednání této žaloby byl věcně i místně příslušný Městský soud v Praze. Následně Městský soud v Praze žalobce vyzval ke změně žalobního typu, resp. ke změně označení žalovaného, čemuž žalobce vyhověl. Jak je však zřejmé z výše citované právní úpravy a navazující judikatury, uvedené změny (změna žalobního typu a označení žalovaného) nemají vzhledem k zásadě *perpetuatio fori* vliv na místní příslušnost Městského soudu v Praze, neboť rozhodující pro vyslovení místní příslušnosti jsou okolnosti, které tu byly na počátku řízení.

[18] Nejvyšší správní soud proto shledal nesouhlas s postoupením věci důvodným a dle § 7 odst. 6 s. ř. s. rozhodl tak, že k projednání a rozhodnutí žaloby na ochranu proti nečinnosti žalovaného vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice pod sp. zn. 52 A 7/2025 je místně příslušný Městský soud v Praze.

[19] Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2022, č. j. Nad 80/2022-31).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu